

Onderzoek duurzaamheid hoogheemraadschap van Rijnland

Achtergrond en aanleiding

Duurzaamheid is als een van de vijf thema's benoemd in het collegeprogramma van het hoogheemraadschap van Rijnland, waar de lopende bestuursperiode (2015-2019) extra aandacht aan besteed zal worden. Ambtelijk is een professionele trekker benoemd en het thema wordt langs vijf sporen vorm en inhoud gegeven:

- Duurzaam grond- en waterwerk
- Circulaire economie
- Sociale duurzaamheid
- Energie
- Overige/restcategorie

Uit een eerste oriëntatie van de rekenkamercommissie (RKC) van Rijnland volgt het beeld dat de focus vooral ligt op het energievraagstuk. Daar is een doelstelling op geformuleerd (30% besparing in 2020), die reeds op een 'gemakkelijke' weg is behaald door deelname in slibverbrander HVC. In maart 2018 wordt het onderwerp opnieuw aan de orde gesteld in de VV van Rijnland, om beleid vast te stellen met betrekking tot energieneutraliteit, de termijn waarop dit doel al dan niet behaald moet zijn en de daarvoor benodigde financiële middelen. Gelet op landelijke signalen, onder andere vanuit de Unie van Waterschappen, lijkt een doel om in 2025 energieneutraal te zijn in de rede te liggen.

Natuurlijk is dit niet een vraagstuk wat uniek is voor Rijnland. Andere waterschappen en ook andere branches zijn er mee aan de slag. Collega waterschappen als Rivierenland en Rijn en IJssel nemen een koppositie in als het gaat om energiebeleid, maar ook een bedrijf als Heineken zet betekenisvolle stappen met het concept van de groene cirkels; een initiatief waar Rijnland onlangs als convenant partner is toegetreden.

De focus op energie benadrukt het belang van dit onderdeel, maar laat onverlet dat het thema duurzaamheid een bredere scope kent zoals hiervoor aangegeven. En ook op de andere sporen van duurzaamheid zijn ambities geformuleerd en acties aan de orde.

De rekenkamercommissie (RKC) van het hoogheemraadschap van Rijnland heeft als taak en doel om de VV te ondersteunen bij de kaderstellende en controlerende rol van dit algemeen bestuur. In de wetenschap dat duurzaamheid in zijn algemeenheid en energie in het bijzonder de bestuurlijke aandacht heeft en om een nadere positiebepaling van de VV vraagt in het voorjaar van 2018, is de RKC voornemens om een onderzoek uit te voeren naar de stand van zaken met betrekking tot het duurzaamheidsbeleid van Rijnland.

Doelstelling en centrale onderzoeksvraag

Met dit onderzoek wil de RKC een bijdrage leveren aan de positiebepaling van de VV van Rijnland in het voorjaar van 2018 met betrekking tot duurzaamheid in zijn algemeenheid en energie in het bijzonder. Dit door een objectieve weergave van geformuleerde doelen op de aangegeven vijf sporen van duurzaamheid en de actuele stand van zaken binnen Rijnland, aangevuld door een inventarisatie van aanvullende mogelijkheden binnen en buiten de waterschapsbranche. De centrale onderzoeksvraag voor dit onderzoek luidt als volgt:

Wat is de stand van zaken op het gebied van duurzaamheid binnen Rijnland, hoe verhoudt zich dit tot de afgesproken doelen en welke maatregelen zijn aanvullend mogelijk om de doelen te realiseren?

Het onderzoek heeft als doel om de informatiepositie van de VV op dit thema verder te verbeteren, niet om te oordelen in termen van 'goed of fout'. Op basis van de onderzoeksresultaten kan de VV tot kaderstelling komen, die zijn plaats kan krijgen in beleid en meerjarenbegroting. De beantwoording van deze centrale onderzoeksvraag valt daarom uiteen in vijf deelvragen:

1. Welk beleid c.q. welke doelen heeft Rijnland geformuleerd met betrekking tot duurzaamheid, uitgewerkt naar de vijf sporen duurzaam grond- en waterwerk, circulaire economie, sociale duurzaamheid, energie en overige? Welke prestaties zijn reeds behaald? Ligt het beleid op schema? Hoe verhouden beleid en doelen zich tot bovenliggend beleid en doelen nationaal en internationaal?
2. Welke middelen zijn er voor dit beleid beschikbaar gesteld? Hoe ziet de 'duurzaamheidsbegroting' er meerjarig uit? Hoe verhouden de beschikbare middelen zich tot het beleid en de daarbinnen geformuleerde doelen?
3. Welke waterschappen nemen een koploperspositie in op het gebied van duurzaamheid in zijn algemeenheid en energie in het bijzonder? Welke bestuurlijke afwegingen worden daarbij gemaakt?
4. Wat zijn kansrijke ontwikkelingen met betrekking tot duurzaamheid in zijn algemeenheid en energie in het bijzonder binnen het werkgebied van Rijnland bij andere overheden, het regionale bedrijfsleven en overige maatschappelijke partners? Wat kan Rijnland effectief inzetten?
5. Tot welke beleidsvragen leidt dit voor de VV?

Het beoogde resultaat is geen lijvig rapport, maar een praktische inventarisatie van mogelijkheden en kansen inclusief consequenties. De inhoud is leidend, maar de vorm waarin het advies wordt gegoten is ook belangrijk.

Planning

Het onderzoek wordt feitelijk uitgevoerd in de periode januari – april 2018. Daarbij dient rekening te worden gehouden met het ambtelijk en bestuurlijk wederhoor zoals voorzien in het onderzoeksprotocol van de RKC. Eind april 2018 moet het onderzoeksresultaat worden besproken in de RKC. In de VV van 4 juli 2018 wordt het eindproduct gepresenteerd.

Interne organisatie

De RKC van het hoogheemraadschap van Rijnland bespreekt als collectief de voortgang en inhoudelijke resultaten van het onderzoek. De secretaris van de RKC fungeert als eerste aanspreekpunt voor de onderzoeker. De secretaris is Kees van Rietschoten (Kees.Rietschoten@rijnland.net), telefoonnummer 06 5515 4115.

Aanbesteding

De RKC werkt binnen de kaders van het aanbestedingsbeleid van het hoogheemraadschap van Rijnland. De Algemene Inkoopvoorwaarden van het hoogheemraadschap zijn van toepassing op de uitvoering van de opdracht. Algemene voorwaarden van de offrerende partijen worden nadrukkelijk van de hand gewezen.